

Dit document is een verkorte versie van de handreiking OPP die in september 2023 is gepubliceerd door het Steunpunt Passend Onderwijs, aangevuld met informatie uit het hierbij horende document met de 18 meest gestelde vragen. Deze verkorte versie is enerzijds opgesteld als samenvatting om de lezer te informeren over de wettelijke eisen die gesteld zijn rondom het werken met en OPP. Anderzijds nodigt het uit tot nadenken over de kwaliteit van Passend onderwijs, hoe dat vorm te geven in de basis- en extra ondersteuning met als uitkomst een kwalitatief goed OPP.

Een ontwikkelingsperspectief

Een ontwikkelingsperspectief (OPP) is in essentie een nuttig en noodzakelijk middel om planmatig, sturend en doelgericht te werken bij de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De bedoeling is dat de school in samenwerking met de leerling en zijn ouders en vanuit hoge verwachtingen een passend aanbod biedt en evalueert.

De afspraken die de school, ouders en leerling samen maken zijn dan ook een belangrijk onderdeel van het OPP: wie doet wat, waarom, hoe en wanneer?

Een OPP bevat de bevorderende en belemmerende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling, een uitstroomperspectief en dat wat nodig is om dit te behalen, het handelingsdeel. Het **handelingsdeel**, waarmee ouders moeten instemmen, bevat

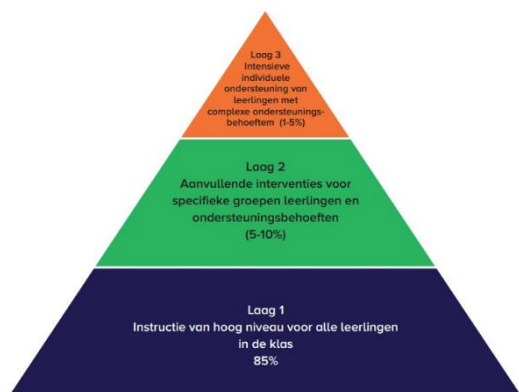
- de ambitieuze doelen;
- de daarbij passende interventies;
- de afspraken die de school heeft gemaakt met ouders (en leerling).

Voor scholen voor gespecialiseerd onderwijs geldt dat een OPP **binnen zes weken** na de inschrijving of de definitieve plaatsing van de leerling wordt vastgesteld door het schoolbestuur. Voor reguliere scholen geldt dat het schoolbestuur een OPP vaststelt als blijkt dat een leerling van de school, extra ondersteuning krijgt.

Basis- en extra ondersteuning

Wat valt onder de **basisondersteuning** en wat is **extra ondersteuning** verschilt per samenwerkingsverband (SWV). Het ondersteuningsplan van het SWV en de schoolgidsen van de scholen die erbij zijn aangesloten, omschrijven dit onderscheid. Als een SWV of schoolbestuur extra ondersteuning (zoals een voorziening of interventie) inzet in aanvulling op de basisondersteuning (in de school of in een specifieke voorziening, zoals voor hoogbegaafde leerlingen), dan is de school wettelijk verplicht om een OPP op te stellen voor de leerlingen die daar gebruik van maken. Wat precies onder extra ondersteuning valt en wat niet, is door het SWV omschreven en staat in het ondersteuningsplan.

De piramide Responsiveness to Intervention (RTI) kan ondersteunen bij het vaststellen of leerlingen voldoende **profiteren van het onderwijsaanbod** en of dit aanbod voldoende aansluit bij de populatie leerlingen op de school, zowel in didactisch als in pedagogisch opzicht. Het aantal en de invulling van de niveaus verschilt per school, bestuur en samenwerkingsverband.

Bron: naar Kearny en Graczyk (2014)

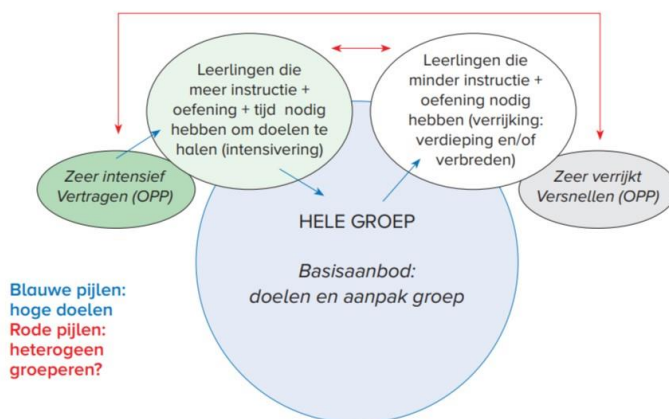
Het model bevat drie (samenhangende) niveaus:

1. Alle leerlingen krijgen kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Ongeveer 85% van de leerlingen profiteert hier voldoende van.
2. Leerlingen die hier onvoldoende van profiteren, krijgen extra tijd, instructie, oefening en feedback die kan variëren in vorm, frequentie, duur e.d. Ongeveer 10% van de leerlingen hebben dit nodig.

3. Leerlingen die ook hier onvoldoende van profiteren, krijgen extra ondersteuning op maat. Het streven is dat maximaal 5% van de leerlingen dit nodig heeft. Voor deze leerling moet een OPP worden gemaakt.

Als het niet lukt om binnen deze drie niveaus de extra ondersteuning te bieden, is het de vraag of het basisaanbod voldoende kwaliteit heeft en aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerling-populatie.

Belangrijk is dat er zicht is op bepaalde trends, zoals groepen/klassen, groepjes leerlingen, vakken of leraren die opvallen. Preventief en proactief kijk je vooruit: wat heeft deze groep/klas, subgroep leerlingen of individuele leerling nodig om zich optimaal te ontwikkelen? En wat heeft de leraar nodig om goed les te kunnen geven? Met cirkels is een groep/klas eenvoudig **in kaart te brengen** op verschillende thema's, zoals lezen, taal, rekenen/wiskunde, Engels, werkhouding, executieve functies, welbevinden of sociaal-emotionele ontwikkeling. Het helpt om zicht te krijgen op de samenstelling van een groep/klas (overzicht) en hoe leerlingen zijn te clusteren (plan van aanpak)? (Zie onderstaande figuur, het Mickey Mouse Model ¹)

Schoolanalyse

Om onderwijs echt passend te maken en gelijke kansen te bieden, is het nodig om per schoollocatie een goede analyse te maken van de **context** van déze school, in déze wijk en

¹ Uitgebreide info is te vinden op p. 44-47 - [FAQS-Ondersteuningsperspectief-compleet-1.pdf \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](#)

met déze leerlingen. Deze analyse vertaal je naar de inrichting van de basisondersteuning en de extra ondersteuning op deze schoollocatie. Dit om het perspectief van jouw klas en de leerlingen te behalen, passend bij hun mogelijkheden en talenten. Zo voorkom je dat er bijvoorbeeld OPP's worden opgesteld voor onderwijsbehoeften die bij veel meer leerlingen voorkomen. Voor onderwijsondersteuning is een plek in de basisondersteuning gericht op het pedagogisch-didactisch en onderwijskundig handelen in de klas voor deze populatie leerlingen dan passender.

Voor het primair onderwijs handig om te weten: Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft de schoolweging van elke basisschool in Nederland gepubliceerd. Basisscholen kunnen de schoolweging en het spreidingsgetal van de eigen school vinden in het downloadbare Excelbestand op de website van het CBS. Het spreidingsgetal geeft informatie over de mate waarin er binnen een school gedifferentieerd moet worden om het onderwijs passend te maken op groeps- en leerlingenniveau. In algemene zin geldt: hoe hoger het spreidingsgetal, hoe meer aandacht er moet zijn voor het faciliteren van leraren bij het omgaan met verschillen binnen en tussen groepen.

Cyclisch werken

Werken met een OPP bevordert doelgericht werken, de voorwaarde is wel dat het OPP opgenomen is in een cyclus van planmatig handelen. We focussen op ambitieuze doelen voor déze leerling, met déze leraar, in déze groep/klas, op déze school en van déze ouders.

In het handelingsdeel beschrijven we de behoeften: wat hebben deze leerling en zijn leraren en ouders nodig om deze ambitieuze doelen in deze context te willen en kunnen halen?

Met een OPP plant de school de extra ondersteuning, voert deze uit en evalueert de effecten ervan: zitten we op koers richting de geplande uitstroom? In plaats van af te wachten waar de leerling uitkomt, kijken we samen vooruit en ondersteunen we de leerling bij het ontwikkelen van de vereiste vaardigheden: hoe zorgen we voor een soepele overstap naar de vervolgopleiding of de plek die past bij de mogelijkheden, interesses en

talenten van deze leerling? Indien nodig, wordt vroegtijdig overlegd met de beoogde school: past onze focus in het OPP bij de eisen die het vervolgonderwijs stelt?

Inhoud van een OPP

Een OPP hoeft alleen de volgende - recente en relevante - informatie te bevatten:

1. **De belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.** Dit zijn kind-gebonden factoren en omgevingsfactoren die (mede) bepalen of een leerling een bepaalde uitstroombestemming kan bereiken. Bijvoorbeeld de motivatie van de leerling, de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning in de thuisomgeving.²

Toelichting: Het OPP bevat een beknopt overzicht van **recente** en **relevante** bevorderende en belemmerende factoren van de leerling, de onderwijsleersituatie en de thuissituatie. Door deze factoren- die van invloed zijn op het onderwijs - te analyseren, onderbouw je het uitstroomperspectief en de korte termijn doelen van de leerling en diens leraren en ouders.

2. Het **uitstroomprofiel:** de onderwijssoort of het vervolgonderwijs waarnaar de leerling naar verwachting kan uitstromen, dan wel het soort arbeid of de vorm van dagbesteding.

Toelichting: Een OPP moet **altijd** een uitstroomperspectief bevatten (onderwijskundig besluit WEC art. 4). De bedoeling van de wet is dat de school, door middel van het OPP, gericht gaat toewerken naar het behalen van specifieke onderwijs- en ontwikkeldoelen. Dat is alleen mogelijk **als je weet wat het einddoel is, dus de uitstroom waarnaar je toewerkt**. De inspectie handhaaft tamelijk streng en kijkt nadrukkelijk naar de vermelding van de uitstroombestemming, omdat ze het opbrengstgericht werken juist voor leerlingen met extra ondersteuning willen bevorderen. In het OPP van een leerling in het PO, SBO of SO moet bij de uitstroombestemming ook staan of hij naar verwachting uitstroomt naar regulier of speciaal vervolgonderwijs. Een dubbel niveau als uitstroombestemming is wel toegestaan, bijvoorbeeld vmbo-t/havo. Het gaat in deze situaties om **een voorlopig, richtinggevend en ambitieus uitstroomperspectief** dat bijgesteld wordt zodra nodig en als meer bekend is over de ontwikkeling van de leerling.

3. De **onderbouwing van het uitstroomprofiel:** een weging van de bevorderende en belemmerende factoren.

Toelichting: Een ambitieus uitstroomperspectief is gebaseerd op een **gedegen analyse** van de relevante en betrouwbare factoren van de leerling, de kwaliteit van het onderwijs en de mate van ondersteuning door ouders. Vervolgens benutten/stimuleren we de bevorderende factoren en verbeteren of stemmen we af op de belemmerende factoren. Door deze factoren gericht te beïnvloeden, maken we de ambitieuze doelen ook waar.

---

² Toelichting bij punt 1, de recente en relevante factoren van invloed. Vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) mogen er alleen actuele persoonsgegevens in staan die noodzakelijk zijn voor het doel van het OPP. Dossierinformatie (uit het verleden) en uitkomsten van toetsen en onderzoeken, die geen directe link hebben met het uitstroomperspectief en het handelingsdeel mogen niet worden opgenomen. Relevante informatie waar door de school naar verwezen wordt, moet als bijlage of achtergrondinformatie beschikbaar zijn. Daarnaast dienen ouders en oudere leerlingen expliciete toestemming te geven voor het opnemen van relevante informatie van derden. Denk bijvoorbeeld aan de uitkomsten van een intelligentie- of dyslexieonderzoek en de handelingsadviezen (mits deze passend zijn bij wat de leerling nodig heeft om de doelen in het OPP te behalen).

4. Het **handelingsdeel**: een omschrijving van extra begeleiding die is afgestemd op de na te streven doelen en de **onderwijsbehoeften** van de leerling.³

Let bij het handelingsdeel van het OPP op twee zaken:

- De **leerling-doelen** betreffen zowel de kernvakken zoals taal, Nederlands, lezen, rekenen en wiskunde als de motivatie, het sociaal-emotioneel leren en welbevinden.
- Daarnaast is er **aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs, de pedagogisch-didactische vaardigheden van leraren** en de vraag: wat hebben zij nodig om ook de leerling met een OPP kwaliteitsvol onderwijs te bieden?

(zie ook de bijlage checklist '10 aandachtspunten voor een succesvol handelingsdeel' - p.40⁴)

In het handelingsdeel staat vermeld wat de leerling, leraren en ouders nodig hebben om deze doelen te halen, zodat de leerling uitstroomt op het geplande perspectief. Effectieve feedback geeft antwoord op drie vragen die nuttig zijn bij het **opstellen, monitoren en evalueren van het handelingsdeel** van een OPP:

1. Feed up: waar werk ik naartoe? Wat wil ik bereiken? Wat is het doel?
2. Feed back: hoe doe ik het tot nu toe? Ben ik al dichtbij of nog ver van het doel af?
3. Feed forward: hoe nu verder? Wat moet ik nog doen om dichterbij het doel te komen?

a. Indien van toepassing (alleen voor leerlingen in regulier PO en VO): **de afwijking van één of meer onderdelen van het onderwijsprogramma**. Dit geldt niet voor leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs.

b. Als bepaalde kerndoelen niet haalbaar zijn: **de vervangende onderwijsdoelen**. Dit is alleen vastgelegd voor het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

c. Indien een afwijking van de voorgeschreven onderwijstijd nodig is: **de afspraken over het onderwijsaanbod, de toetsing, de begeleiding van de school en de duur**. Dit geldt voor leerlingen die om lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen en onderwijs volgen op een andere plek.

Toelichting:

Soms heeft een leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma nodig waarin afgeweken wordt van het minimumaantal uren onderwijstijd. Dan is er sprake van 'maatwerk in onderwijstijd' en moet de school instemming vragen aan de inspectie via het Internet Schooldossier (ISD). Via de website van de inspectie is een keuzehulp⁵ te vinden wanneer je instemming bij de inspectie moet aanvragen voor de afwijking in onderwijstijd.

Een beslissing om een leerling **minder onderwijs** op school te laten volgen, moet goed worden **onderbouwd**. Hiervoor wordt het OPP gebruikt, hierin moet zichtbaar zijn dat de ouders op de hoogte is/zijn en dat het handelingsdeel van het OPP gezamenlijk is vastgesteld.

---

³ Toelichting bij punt 4, het handelingsdeel. Hierin worden ook de afspraken binnen de school en met de ouders, leerling en externe begeleiders vermeld: wie doet wat, waarom, wanneer en hoe? **Alles wat de school leerlingen regulier aanbiedt (in het basisaanbod), wordt niet nogmaals opgenomen in het OPP**. Als specifieke extra ondersteuning vaker wordt aangeboden aan leerlingen op school of in het samenwerkingsverband (bijvoorbeeld via arrangementen), dan volstaat een verwijzing daarnaar. Doel hiervan is onnodige administratie te voorkomen.

⁴ [FAQS-Ondersteuningsperspectief-compleet-1.pdf \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](#)

⁵ [VHO - ISD4 \(owinsp.nl\)](#)

In het OPP bij **maatwerk in onderwijstijd** is opgenomen:

- Waarom is de afwijking onderwijstijd volgens de deskundigen noodzakelijk?
- Waaruit bestaat de afwijking, in uren per week en te verwachten periode?
- Welk onderwijsprogramma wordt op school geboden, hoe ziet dit eruit?
- Welke ondersteuning wordt er door de school en andere betrokkenen geboden aan de leerling als deze niet op school is?
- Hoe ziet het ingroeiplan naar volledige deelname eruit: welke stappen, doelen en evaluatiemomenten bevat het plan?
- Evaluatie van de eerder geboden ondersteuning.
- Lukt het niet om binnen 1 schooljaar weer in te groeien? Wat zijn dan de (extra) stappen?

Het is belangrijk om op tijd de informatie die beschikbaar is te delen en te bespreken met de leerling en zijn ouders, zodat tijdig is vast te stellen wat passende doelen zijn in het maatwerktraject, passend bij de mogelijkheden en talenten van een leerling en met een optimale doorstroom als doel.

Niet overbodig: De kunst is dit alles **zo helder en beknopt mogelijk** te noteren.

Bespreken van het OPP

Wanneer we het OPP bespreken met betrokkenen, gerelateerd aan de wettelijk verplichte onderdelen van een OPP, komen de volgende vragen aan de orde (Pameijer, 2021):

- **Overzicht:** Wat gaat al goed en wat moet nog beter? Dit zijn de bevorderende en belemmerende factoren van de leerling, het onderwijs en de thuissituatie, die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling (*OPP, deel 1, leerlinggebonden factoren en omgevingsfactoren*).
- **Inzicht:** hoe zou het komen dat de leerling zich op bepaalde gebieden al goed ontwikkelt en op andere gebieden nog niet? Met deze analyse en weging van de bevorderende (stimulerende) en belemmerende factoren onderbouwen we het uitstroomprofiel (*OPP, deel 3, onderbouwing*): hoe meer bevorderende factoren, hoe ambitieuzer de doelen.
- **Uitzicht:** welke doelen streven we na en wat is nodig om deze te behalen? De doelen betreffen de korte termijn en het lange termijn uitstroomperspectief (*OPP, deel 2, uitstroomprofiel*). En: wie heeft wat nodig om deze doelen te halen? (*OPP, deel 4, handelingsdeel*). Welke afspraken maken we t.a.v. de uitvoering van het plan: wie doet wat, waarom, wanneer, hoe?
- **Monitoren:** zitten we op koers? Wordt het plan uitgevoerd zoals bedoeld en afgesproken? Wat lukt wel/niet en hoe komt dat (analyse)? Moeten we bepaalde doelen en/of het plan aanpassen?
- **Evalueren:** hebben we de korte termijn behaald? Stroomt de leerling uit op de geplande uitstroom? Is het ons gelukt de leerling op een passende vervolgopleiding of plek te krijgen?

Recht van de Ouder(s)

Het voeren van op **overeenstemmingsgericht overleg met ouders** is verplicht. Het is niet de bedoeling ouders te overtuigen van je eigen gelijk of ze onder druk te zetten, dat werkt niet. Ouders moeten daadwerkelijk akkoord kunnen gaan met de inhoud het handelingsdeel van het OPP, zij hebben immers instemmingsrecht op het handelingsdeel. En dat kan pas als ze betrokken zijn geweest bij de invulling ervan.

Ouderbetrokkenheid is effectief, school en ouders hebben elkaar nodig voor passend onderwijs, zeker bij de leerlingen met een OPP. Leerlingen die het moeilijk hebben op school, zoals leerlingen met een OPP, hebben dus ouders en leraren nodig die op één lijn zitten en elkaars aanpak respecteren. Daarmee wordt niet alleen het leren en het gedrag van het kind bevordert, maar ook diens schoolplezier.

Door **samen met ouders** de bevorderende en belemmerende factoren in kaart te brengen, het uitstroomperspectief en de bijbehorende korte termijn doelen te formuleren en de inhoud van het handelingsdeel te bespreken, benut je hun ervaringskennis. Ouders kunnen het plan en de aanpak van de leraar dan ook beter **ondersteunen**, waarmee de kans op het behalen van de doelen aanzienlijk toeneemt.

Een **handtekening is niet verplicht**. In de praktijk gebeurt dit vaak om te bewijzen/ documenteren dat op overeenstemmingsgericht overleg met ouders is gevoerd en dat er instemming is op de afspraken, zoals opgenomen in het handelingsdeel.

Als ouders tekenen (**voor gezien of akkoord**), is het aan te bevelen dit als leraar, intern begeleider of mentor ook te doen. Daarmee geef je aan dat ook school de afspraken serieus neemt. Allebei ondertekenen is bovendien gelijkwaardiger dan eenzijdig tekenen: jullie gaan er samen voor.

In het OPP-format van de school kun je verschillende opties opnemen, bijvoorbeeld dat ouders aanvinken en ondertekenen voor:

- Gehele OPP gezien
- Akkoord met handelingsdeel

Ouders en leerlingen kunnen dan eventueel hun zienswijze zelf toevoegen. Als ouders gescheiden zijn, dan hebben beide ouders met gezag instemmingsrecht.

Recht van de Leerling

Vanaf (waarschijnlijk 1 aug) 2024 hebben leerlingen voor wie een OPP wordt opgesteld wettelijk **hoorrecht**. Hoorrecht betekent dat leerlingen gehoord worden in beslissingen die hen aangaan. In een OPP betrekken we de leerling niet alleen bij het beschrijven van de bevorderende en belemmerende factoren, maar ook bij het formuleren, monitoren en evalueren van de doelen en bij de inhoud van de extra ondersteuning in het handelingsdeel: wie kan je helpen; wat werkt?

Het hoorrecht geldt bij het **opstellen, bijstellen en evalueren** van het OPP. De leerling heeft het recht zijn mening te geven en mag input geven, maar het hoeft niet. De school moet het OPP met de leerling bespreken, de keuze om mee te denken ligt bij de leerling.

Als hoorrecht in de wet is vastgelegd, moeten scholen kunnen **aantonen** op welke wijze zij de mening van de leerling hebben meegenomen in het OPP. Past dat niet in het OPP-format van de school, dan kun je een bijlage toevoegen met de zienswijze van de leerling en diens ouders.

Samenwerking met partners

Samenwerken aan het OPP. Het is de kunst om de ondersteuning in de school en de begeleiding buiten de school op elkaar af te stemmen. Zo'n **integrale aanpak** is effectiever dan wanneer onderwijs en jeugdzorg langs elkaar heen werken. Dit vergt een **multidisciplinair overleg** waarbij de betrokkenen om de tafel gaan met de leerkracht en IB (PO, SBO en SO) of de mentor en ondersteuningscoördinator (VO en VSO), de ouders en de leerling. Leerlingen zijn hier altijd bij betrokken. Dat kan op verschillende manieren:

- Direct: als ze dat willen en kunnen zijn ze bij (een deel van) het overleg aanwezig.
- Indirect: de ouders en leerkracht/mentor bereiden het overleg met de leerling voor (wat wil je vragen?; wat wil je vertellen?; wat wil je laten zien?) en bespreken het overleg na.
- Zowel direct als indirect

Registratie OPP

Schoolbesturen regulier onderwijs zijn verplicht de OPP's te **registreren** in ROD/DUO (Register Onderwijsdeelnemers/Dienst uitvoering Onderwijs). Om de administratieve last zo laag mogelijk te houden, hoeven scholen alleen de begin- en einddatum van het OPP te registreren. Scholen voor gespecialiseerd onderwijs hoeven dit niet te melden bij het ROD/DUO, al hun leerlingen hebben immers een OPP.

Kortom

Goed werken met een OPP is als "goed soep koken" (naar Hattie, 2013)

Je kunt op twee manieren soep koken.

1. **We zien wel wat het wordt.** Je hebt weliswaar een globaal doel (lekkere soep: **start schooljaar: de leerling maakt vorderingen; hij ontwikkelt zich en gaat vooruit**), je gooit de ingrediënten in de pan, roert er zo nu en dan in en eet de soep als die klaar is (en ... smaakt die?): **evaluatie einde schooljaar: heeft de leerling vorderingen gemaakt?; heeft hij zich ontwikkeld en is hij vooruit gegaan?**).

2. **Doelgericht aan de slag.** Je weet precies wat jullie concrete doel is (exacte ingrediënten/samenstelling van de soep); **heldere vast te stellen doelen lange termijn zoals einde schooljaar, examens, uitstroomprofiel**). Tijdens het koken (**gedurende schooljaar/tijdens uitvoering handelingsdeel**) proef je regelmatig de soep en stel je indien nodig een en ander bij (te zout → water erbij, te weinig groeten → groente erbij); **monitor je de doelen, bijvoorbeeld met methode-gebonden toetsen, schriftelijke overhoringen, tentamens, observaties en gesprekjes met leerling en ouders → indien nodig stel je de**

ondersteuning tussentijds bij). Als de soep uiteindelijk klaar is, is de kans groot dat die lekker is (doelen einde schooljaar, schoolloopbaan of geplande uitstroom zijn bereikt).

Een OPP is onderdeel van de **cyclus van planmatig handelen** van de school. Hoe beter de aansluiting tussen het OPP en de jaar/kwaliteitscyclus van de school, hoe functioneler het OPP is.

Met het enkel en alleen opnemen van de wettelijk verplichte onderdelen en het vermijden van onnodige gegevens en herhalingen, volstaat een beknopt OPP. Denk aan **twee, maximaal vijf bladzijden**. Noteer alleen recente informatie (**overzicht**) als deze noodzakelijk is om de situatie te begrijpen (**inzicht**) en om de doelen, de behoeften en de inhoud van het plan te formuleren (**uitzicht**).

De afspraken rondom **onderwijs- en opvoedbehoeften van de leerling als mede de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht** moeten duidelijk zijn: wie doet wat, waarom, hoe en wanneer?

Het OPP bevordert **een doorgaande lijn binnen een school en tussen scholen**. Bij het doorstomen naar een volgende groep/klas in de school, bij de overstap naar een andere reguliere school of van regulier naar gespecialiseerde onderwijs (én omgekeerd) draagt het delen van het OPP bij aan een goede start op de nieuwe school. Ook bij de overgang PO-VO en SO-VSO is het belangrijk om samen met ouders en leerling deze cruciale informatie warm over te dragen.

Bijlage

Tien aandachtspunten voor een succesvol handelingsdeel

Er is al veel bekend over wat een plan van aanpak succesvol maakt. Hier bespreken we 10 aandachtspunten in de vorm van vragen, die als een checklist zijn te benutten (Pameijer, 2017).

1. Is het **plan** gebaseerd op een **analyse** van de recente en relevante bevorderende en belemmerende factoren van de leerling, de groep, de **pedagogisch-didactische** vaardigheden van de leraar en het onderwijsondersteunend gedrag van ouders?
2. Sluiten de doelen aan bij bovenstaande factoren? Zijn de doelen SMARTI? **Wordt dat wat sterk is benut of uitgebouwd?**
3. Sluit de inhoud van het plan aan bij de aanpak van de (sub)groep? Hoe kan de leerling mee blijven doen met de (sub)groep en wat is er voor nodig om dit meedoen te behouden of verder op te bouwen?
4. Is het plan zoveel mogelijk in de (sub)groep of klas uit te voeren door de eigen leraar? Als dit niet haalbaar is:
  - a. Blijft de effectieve instructie- en **leertijd in de groep behouden?**
  - b. Blijft de leraar betrokken, behoudt hij de **regie en zicht** op de leerling?
  - c. Zijn de activiteiten buiten de groep afgestemd op de leerlijnen en methodes? Wordt dubbel-leren voorkomen doordat aangesloten wordt bij de methode, **de strategieën van de leerling** en de instructie van de leraar?
  - d. Blijft de leerling profiteren van de **uitdagende leeromgeving van een heterogene** (sub)groep? Heeft hij het gevoel er ook sociaal bij te horen? Leert hij van en met andere leerlingen?
5. Speelt de **leraar een centrale rol** bij het opstellen, uitvoeren, monitoren, evalueren en bijstellen van het plan? Krijgt hij de ondersteuning die hij nodig heeft om dit plan te willen en kunnen uitvoeren?
6. Is een eventuele **samenwerking** met een **specialist** afgestemd op de **wensen en mogelijkheden van de leraar**? Werken ze constructief samen en zijn de leraar en de leerling betrokken bij het bepalen van de ondersteuningsvraag?
7. Is de **leerling actief betrokken** bij het opstellen, uitvoeren, monitoren, evalueren en bijstellen van zijn plan?
8. Zijn diens **ouders actief betrokken** bij het opstellen, uitvoeren, monitoren, evalueren en bijstellen van het plan?
9. Is het **plan ingebed in de aanpak van de leraar**, passend bij zijn klassenmanagement? Is er aandacht voor de kwaliteit van de extra instructie, feedback, oefening en ondersteuning? Zijn de materialen van goede kwaliteit en passen ze bij de methode?
10. Is afgesproken wanneer, met wie en hoe het plan wordt geëvalueerd? **Zijn de criteria voor succes helder?**

